

Umsögn um drög að reglugerð um fiskeldi - Mál nr. 321/2019

Ungir umhverfissinnar (UU) hafa kynnt sér þann hluta draga að reglugerð um fiskeldi er fjallar um fjarlægðarmörk hafbeitar- og sjókvíaeldisstöðva við árósa.

Í 3. mgr. 4. gr. núverandi reglugerðar um fiskeldi, nr. 71/2008 með síðari breytingum, er í gildi ákvæði um að hafbeitar- og sjókvíaeldisstöðvar megi ekki vera í minna en 5 km fjarlægð frá laxveiðiám með yfir 100 laxa meðalveiði og 15 km fjarlægð frá laxveiðiám með yfir 500 laxa meðalveiði.

Þessi takmörkun var sett með reglugerð árið 1988 vegna hættu á erfðamengun en hún veitir jafnframt vörn gegn öðrum áhættuþáttum á borð við sníkjudýr, veiru- og bakteríusýkingar, ofauðgun næringarefna og þau lyf/eiturefni sem fylgja óhjákvæmilega sjókvíaeldi. Þetta veitir árósum mikilvæga vernd, enda eru þeir mikilvæg og viðkvæm vistkerfi. Ávinningur reglunnar er því víðtækari en hennar upprunarlegi tilgangur, þ.e. að vera vörn gegn erfðamengun.

Að auki ríkir talsverð óvissa um neikvæð áhrif sjókvíaeldis á vistkerfi og er þessi tilhögun því jafnframt í takt við varúðarregluna.

Núverandi takmörkun er þó háð tveimur vandkvæðum:

1. Hún nær ekki til annarra áa en laxveiðiáa með yfir 100 laxa meðalveiði, þrátt fyrir að lífríki í minni ám sé ekki síður viðkvæmt gagnvart þeim ýmsu áhættuþáttum sem fylgja sjókvíaeldi utan erfðamengunar.
2. Hún nær ekki til sjókvíaeldis ófrjórra fiska, jafnvel þótt slík starfsemi hafi í för með sér sömu áhættuþætti utan erfðamengunar.

Í kynningu á drögum að reglugerð um fiskeldi, í samráðsgátt stjórnvalda, kemur fram (í 10. lið) að lagt sé til að afnema þessa takmörkun. Er þar vísað til þess að nýlegt áhættumat Hafrannsóknastofnunar um erfðamengun nái fram þeim tilgangi sem takmörkunin hafði upprunalega.

Þetta á hins vegar ekki við um varnir gegn öðrum áhættuþáttum á borð við sníkjudýr, veiru- og bakteríusýkingar, ofauðgun næringarefna og þau lyf/eiturefni sem óhjákvæmilega fylgja sjókvíaeldi.

Þess utan nær áhættumat Hafrannsóknastofnunar um erfðamengun að engu leyti til ófrjórna fiska og því er ekki til nein sérstök tilhögun til að verja árósa gegn áhættu af völdum sjókvíaeldis með ófrjóa stofna eins og t.d. regnbogasilung. Vert er að benda á að nú þegar eru í ferli leyfisumsóknir þar sem slík áhætta getur skapast.

UU telja að ekki séu forsendur til staðar fyrir áfnámi þessarar takmörkunar án þess að aukin áhætta skapist fyrir umhverfið. Jafnframt væri eðlilegt að leiðrétta þá vankanta sem eru á núverandi takmörkun og þ.a.l. herða hana í stað þess að afnema.

UU leggja til að 3. mgr. 4. gr. falli **ekki** brott en hljóði í staðinn svo: “Við leyfisveitingar fyrir hafbeitar- og sjókvíaeldisstöðvar skal miða við, að þær séu ekki nær ám en 5 km. Sé um að ræða ár með yfir 500 laxa meðalveiði s.l. 10 ár skal fjarlægðin vera 15 km, nema notaðir séu stofnar af nærliggjandi vatnasvæði eða geldstofnar, má þá stytta fjarlægðina niður í 5 km.”

UU óska eftir fundi með ráðherra áður en reglugerðarbreytingin verður tekin fyrir.

f.h. stjórnar Ungra umhverfissinna

Pétur Halldórsson, formaður

S. 848-3540, umhverfissinnar@gmail.com